

Wyrok z dnia 12 maja 1998 r.

II UKN 42/98

Sąd nie jest obowiązany zwracać stronie uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika tylko z tego powodu, że rozpoznawana sprawa jest sprawą o ustalenie prawa do renty inwalidzkiej.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 maja 1998 r. sprawy z wniosku Stefanii G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w Ł. o rentę z tytułu wypadku w drodze do pracy, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 24 października 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w Ł. decyzją z dnia 27 czerwca 1996 r. odmówił Stefanii G. prawa do renty inwalidzkiej z tytułu wypadku w drodze do pracy, jakiemu uległa w dniu 6 grudnia 1995 r., w którym doznała złamania otwartego kości piszczelowej lewej. Organ rentowy ustalił na podstawie akt dochodzeniowych Prokuratury Rejonowej w Z. [...], że winę za zaistniałe zdarzenie ponosi wnioskodawczyni, gdyż wyjeżdżając rowerem z drogi podporządkowanej nie ustąpiła pierwszeństwa przejazdu, doprowadzając do zderzenia z samochodem marki Ford Sierra.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 26 marca 1997 r. [...] oddalił odwołanie Stefanii G. od powyższej decyzji. Sąd ustalił na podstawie akt dochodzeniowych Prokuratury Rejonowej w Z. oraz zeznań świadków, że w dniu 6 grudnia 1995 r. wnioskodawczyni jechała rowerem ulicą S. w A. w kierunku ulicy W.P. "Przejeżdżając jezdnią ulicy B. - z pierwszeństwem przejaz-

du - na środku jezdni doprowadziła do zderzenia z jadącym tą ulicą samochodem marki Ford-Sierra [...] prowadzonym przez Łucję P. W wyniku tego zdarzenia wnioskodawczyni doznała złamania otwartego kości piszczelowej lewej.” W ocenie Sądu wyłączną przyczyną wypadku w drodze do pracy było naruszenie przez wnioskodawczynię przepisów o ruchu drogowym, gdyż wyjeżdżając rowerem z drogi podporządkowanej na drogę z pierwszeństwem przejazdu doprowadziła do zderzenia z samochodem jadącym z dozwoloną prędkością. Stosownie do przepisu art. 8 ust. 1 w związku z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) Sąd oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 24 października 1997 r. III AUa 329/97 oddalił apelację wnioskodawczyni od powyższego wyroku Sądu Wojewódzkiego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi. W ocenie Sądu rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku jest trafne i znajduje swoje uzasadnienie w zgromadzonym materiale dowodowym oraz w treści obowiązujących przepisów. Z prawidłowych ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że wyłączną przyczyną wypadku drogowego w dniu 6 grudnia 1995 r. było zachowanie wnioskodawczyni, która wyjeżdżając rowerem z drogi podporządkowanej nie uszanowała pierwszeństwa przejazdu, w wyniku czego doprowadziła do zderzenia z samochodem marki Ford-Sierra. Skoro zatem wypadek w drodze do pracy nastąpił z winy wnioskodawczyni, która naruszyła przepisy o ruchu drogowym, to nie ma podstaw do przyznania jej z tego tytułu prawa do renty inwalidzkiej.

W kasacji od powyższego wyroku wnioskodawczyni zarzuca zaskarżonemu w całości wyrokowi naruszenie przepisów prawa procesowego mogące mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 5 i art. 212 KPC przez niezwrócenie powódce uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika w toku postępowania sądowego; art. 232 KPC przez niedopuszczenie z urzędu dowodu z opinii biegłego z zakresu ruchu pojazdów mechanicznych “na okoliczność prędkości samochodu w chwili najechania na powódkę na środku skrzyżowania, zachowania przez kierowcę środków ostrożności i przyczynienia się kierowcy samochodu do wypadku”; art. 233 § 1 i art. 328 § 2 KPC przez pominięcie w ocenie dowodów twierdzeń powódki, “iż wjeżdżając na skrzyżowanie nie widziała zbliżającego się samochodu, że do wypadku doszło nagle bowiem samochód poruszał się z szybkością nadmierną”. Wskazując na powyższe podstawy kasacyjne wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku

Sądu Wojewódzkiego w Łodzi z dnia 26 marca 1997 r. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw.

Zgodnie z treścią art. 5 KPC, sąd powinien udzielać stronie działającej bez adwokata potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczać ją o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań, zaś przepis art. 212 KPC zobowiązuje sąd, stosownie do okoliczności, do zwrócenia uwagi stronom na celowość ustanowienia pełnomocnika. Zarzut naruszenia powyższych przepisów poprzez niezwrócenie przez Sąd powódce uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika w toku postępowania sądowego nie jest uzasadniony. Z powyższych przepisów wynika, że sąd jest obowiązany do zwrócenia stronom uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika stosownie do okoliczności, co podlega ocenie sądu. Nie zasługuje na aprobatę pogląd wnoszącego kasację, że Sąd obowiązany był zwrócić stronie uwagę na celowość ustanowienia pełnomocnika tylko na tej podstawie, że rozpoznawał sprawę z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, zwłaszcza sprawę o ustalenie prawa do renty inwalidzkiej, zaś powódka jest agronomem, a zatem nie wiedziała o przysługujących jej uprawnieniach procesowych. Należy przyjąć odmienny pogląd, że na celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego zwraca się uwagę tylko wówczas, gdy sprawa jest szczególnie zawiła lub jeżeli ze wstępnego wyjaśnienia strony lub przebiegu procesu wynika, że strona nie potrafi właściwie sprecyzować swoich twierdzeń i wniosków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1966 r. I PR 194/66), co w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca.

Nie jest trafny zarzut naruszenia art. 232 KPC. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że obowiązek wskazania dowodów potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy obciąża strony, zaś sąd jest wyjątkowo uprawniony do dopuszczenia innych, nie wskazanych przez strony dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał dowodowy jest dostateczny do jej rozstrzygnięcia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1996 r. III CKN 6/96 OSNC 1997 nr , poz. 29). Wnosząca kasację nie podważyła skutecznie oceny Sądu drugiej instancji, że zebrany przez Sąd pierwszej instancji materiał dowodowy jest dostateczny dla potrzeb rozstrzygnięcia. Za takie uzasadnienie nie może być

uznane twierdzenie skarżącego, że Sąd powinien był z urzędu dopuścić dowód z opinii biegłego, ponieważ było to konieczne dla ustalenia winy jako podstawowej przesłanki zasadności żądania powódki, bowiem kwestię winy Sąd ustalił na podstawie zebranego prawidłowo materiału dowodowego. Skarżący nie wykazał ponadto, że Sąd przekroczył określone w art. 233 § 1 KPC granice oceny dowodów, a także że uzasadnienie podstawy faktycznej wyroku narusza przepis art. 328 § 2 KPC. Sąd bowiem, wbrew twierdzeniu skarżącej, nie pominął w ocenie dowodów twierdzeń powódki, lecz je rozważył i ocenił w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====